

Carsten Sørensen
 Mjanghai 5
 Mjang
 6470 Sydals

Landzonetilladelse og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at etablere en sø på matr.nr. 105 Mjang, Hørup

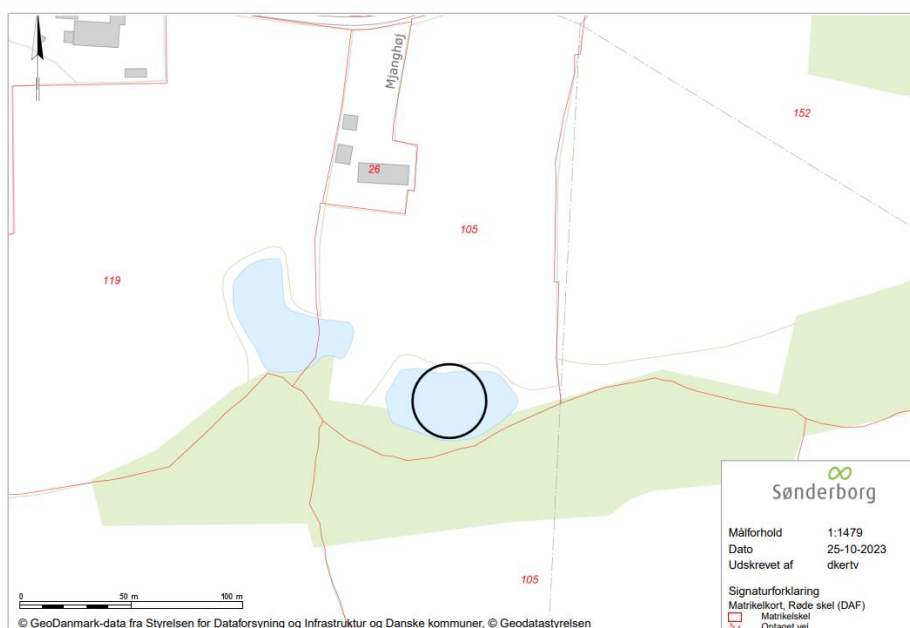
Sønderborg Kommune har den 4/6-2023 modtaget din ansøgning om tilladelse til at anlægge et vandhul på 300 m² beliggende på matr.nr. 105 Mjang, Hørup på et areal der er vandlidende og i nyere tid er vokset ind i at være omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

Projektet er et led i det store naturprojekt "Naturpleje på Midt- og Sydals", som påbegyndtes i 2021 og løber nogle år frem, og som finansieres af private fonde med bidrag fra Sønderborg Kommune. Projektets formål er at fremme floraen på en række eng- og overdrevslokaliteter gennem hegning til afgræsning samt forbedre især sjældnere padders ynglesteder ved restaurering, hhv. nyanlæg af søer og vandhuller.

Afgørelse

Sønderborg Kommune giver landzonetilladelse til som ansøgt at grave en sø på matr.nr. 105 Mjang, Hørup. Der gives også dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at grave søen i en beskyttet eng/mose med nedenstående vilkår.

Landzonetilladelsen gives jf. § 35, stk. 1. i planloven¹ og dispensationen gives i medfør af § 3 stk. 1, jf. § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven². Tilladelsen gælder i fem år, dispensationen gælder i 3 år.

Søens placering ved Mjanghai.

Vand og Natur

Sønderborg Kommune
 Rådhusvej 10
 6400 Sønderborg
 T: 88 72 64 00

E: post@sonderborg.dk
 W: sonderborgkommune.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020

² Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 04/10/2022

Vilkår

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Søen skal etableres som ansøgt på arealet, dvs. med et areal på ca. 300 m² og med en afstand på minimum 6 m til skoven syd for arealet.
2. Søen må ikke have tilløb eller afløb
3. Der må ikke ændres på drænledninger.
4. Arbejdet skal udføres i tidsrummet mellem 1. september - 15. marts, udenfor padders yngleperiode.
5. Bredderne på søen udformes, så de er bugtede og afrundede.
6. Søsens brinker skal være flade og i mindst halvdelen af bredden skal der være en lavvandet bredzone/sumpzone med en hældning varierende mellem 1:5 og 1:9.
7. Opgravet materiale skal fjernes fra den beskyttede eng/mose og udspreddes på jord, der ikke er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 i et jævnt lag på op til maksimalt 50 cm.
8. Der må ikke udsættes dyr og planter i søen og der må ikke fodres.
9. Der må ikke opsættes redeguse.

Landzonetilladelsen bliver offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk under Høringer, d. 16.11 2023. Tilladelsen må først udnyttes, når klagefristen er udløbet d. 14.12 2023 kl. 23.59, se klagevejledningen sidst i brevet. Hvis kommunen får besked om, at der er klaget inden for klagefristen, får du besked.

Begrundelse

Vilkår

Opgravet materiale skal fjernes fra søen og de omgivende beskyttede naturarealer for ikke at skabe yderligere påvirkning og ændringer af den beskyttede natur. Vilkår til breddernes udformning skal sikre, at søen får et naturligt udseende og indpasses landskabet. Stejle bredder kan derudover risikere at være en fælde for mindre podedyr. En lavvandet bredzone med solopvarmet vand er gunstig for paddere. Forbud mod at udsætte dyr og planter sikrer, at det er naturligt hjemmehørende og naturligt forekommende arter der indvandrer til søerne. Fodring af dyr i og nær søer vil ofte resultere i lavere naturkvalitet pga. forurening med næringsstoffer.

Landskabshensyn

Søen placeres inden for et lavtliggende eng/mosestrøg i landskabet. Arealet har fra mindst 1945 indtil 2014 været i omdrift. Fra 2015 er jordbundsforholdene ændret og fremstår i dag fugtige. Jf. gamle kort (lave målebordsblade fra 1901-1971) har der tidligere været en sø ved den nordlige del af arealet.

Den planlagte sø vil fremstå naturligt i landskabet. Derfor vurderes det, at søen vil bidrage positivt til den landskabelige oplevelse og samtidig øge naturindholdet i området.

På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at søen har en udformning, placering og anvendelse, der gør, at det ikke er i strid med landzonebestemmelserne, planhensyn og hensyn til naboer.

Naturhensyn

I dag er området oversvømmet en stor del af året og der er padder tilknyttet, men oversvømmelsen risikerer at udtørre før paddeyngel er færdigudviklet. Det planlagte projekt vil medføre at en mindre del af det tidvist oversvømmede område vil være en permanent sø. Dermed risikerer paddeyngel ikke i så høj grad at dø pga. for tidlig udtørring, og området vil opnå en tilstand og funktion som gør det mere velegnet som ynglelokalitet for flere forskellige paddearter. Søen vil samtidig gavne biodiversiteten i området i bredere forstand. Der gives dispensation til at etablere søen i eng/mose-området, da der tidligere har været en sø ved den nordlige del af arealet og da søen samlet set vil forbedre forholdene for særligt beskyttede paddearter. Samtidig vil søen udgøre en mindre del af engen/mosen, som i dag ikke rummer arter, der er sjældne eller særligt værdifulde for naturtyperne.

Redegørelse

Ansøgning

Du har gennem Ravnhøj Consult ansøgt om tilladelse til at anlægge en ny sø på matr.nr. 105 Mjang, Hørup. Søen bliver placeret på den sydlige del af matriklen, som er ejet af dig. Søen grænser op til nabomatriklen med skov (matr.nr. 105, Majbøl, Hørup) der er ejet af Carl K. Bladt, Majbølvej 10, Majbøl, 6470 Sydals.

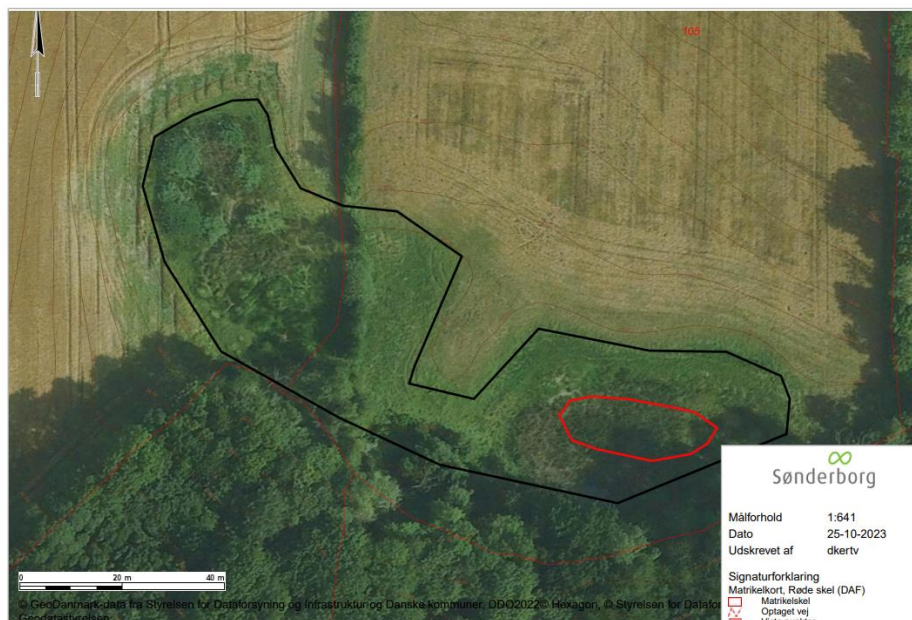
Søen ønskes etableret i et lavtliggende areal der efter besigtigelse er registreret som beskyttet natur jf. §3 i naturbeskyttelsesloven. Derfor er ansøgningen blevet tilrettet således at søen bliver mindre. Samtidig er søens placering i forhold til dræn blevet tilrettet således at den placeres udenfor drænrør, som derfor ikke lægges om, som ellers ville kræve en reguleringstilladelse.

Søens sydlige bred lægges ca. 6 m nord for skoven lige syd for arealet, med henblik på at sikre lysindfald og dermed opvarmning af vandet, særligt i paddernes yngleperiode. Søen udgraves med en maksimal vanddybde på 120 cm og der anlægges flade bredder med at anlæg på 1:5-1:9. Opgravet jord spredes ud på omkringliggende marker og ikke inden for den beskyttede natur (vist med sort signatur på nedenstående kort). Der går p.t. en drænledning gennem arealet, men søen lægges udenfor drænledningen, så drænvandet ikke går gennem den kommende sø. Opgravet jord spredes ud på marken omkring, dog mest mellem skov og sø.

Redegørelse

Beskrivelse af lokaliteten

Jordbunden er sandblandet lerjord og underjorden er lerjord. Området ligger med terrænnært grundvand og det oversvømmes i våde perioder særligt i vintermånederne. Dermed placeres søen på et sted, hvor det både pga. bund og grundvandsstand er let at etablere en vandfyldt sø.

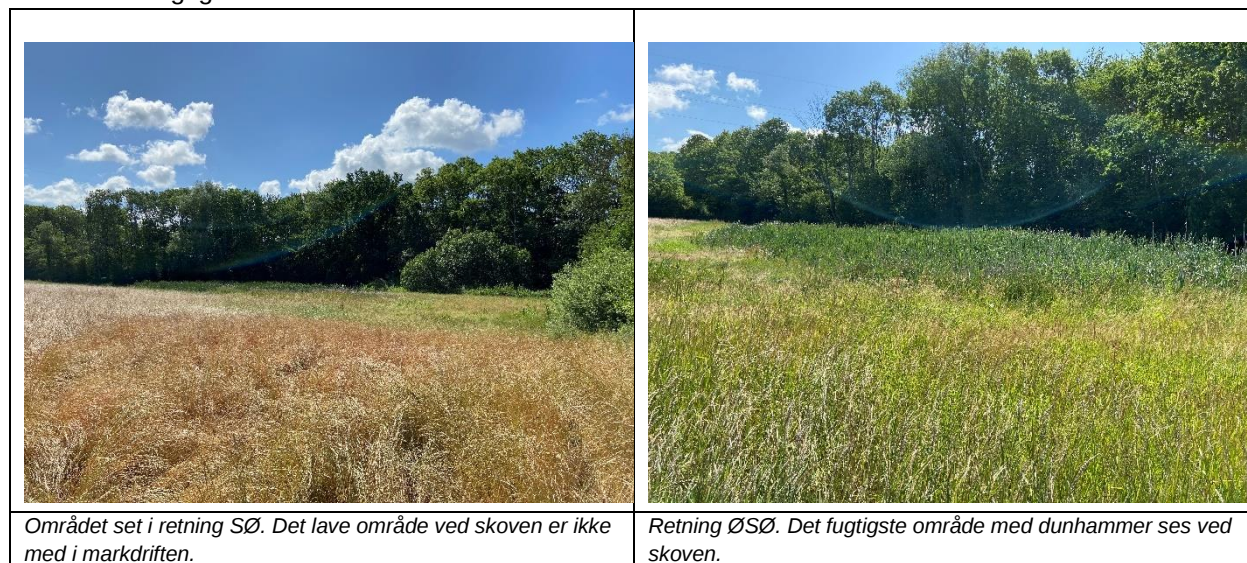

Luftfoto 2023 med skitse af søen (med rød signatur) med afstand på 6 m til skoven syd for arealet.

Besigtigelse.

Området er besøgt d. 28. juni 2023. Besigtigelsen viste, på trods af lang tids tørke, et fugtigt område bevoget med fugtigbundsplanter – det fugtigste område var bevoget med en monokultur af bredbladet dunhammer. Arealet har været vandlidende siden 2015.

Fotos fra besigtigelsen ses herunder:

Området set i retning SØ. Det lave område ved skoven er ikke med i markdriften.

Retning ØSØ. Det fugtigste område med dunhammer ses ved skoven.

Det vurderes, at arealet er vokset ind i §3 beskyttelse jf.

Naturbeskyttelsesloven. Arealet af området er ca. 4000 m². Følgende plantearter blev fundet ved tilsynet:

Lysesiv, krybhvene, knæbøjet rævehale, rød svingel, knopsiv, knippe star, bredbladet dunhammer, alm. sumpstrå, kærnerre*, manna sødgræs, bittersød natskygge, fløjlsgræs, stor nælde, tigger-ranunkel, pindsvineknop sp., dunet dueurt*, sideskærm, mosebunke, kærtidsel*, pileurt sp., startue sp. og Gråpil (positivarter for naturtypen eng/mose er markeret med stjerne).*

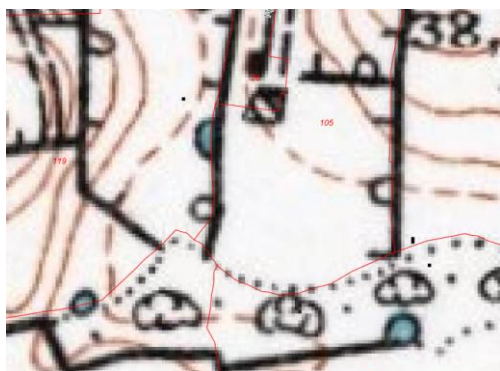
En lokal beboer (nabo) har oplyst at området helt op til markgrænsen i vinterhalvåret oftest er oversvømmet og at der er mange padder, der kvækker i foråret. Hvilke arter var han ikke klar over.

Vurdering af projektet i forhold til § 3 dispensation

Det vurderes, at projektets ændring af dele af engens/mosens naturtilstand til en sø vil have en begrænset og kortvarig negativ effekt, mens ændringen derefter vil være væsentligt naturforbedrende.

Søen etableres, hvor der i dag stort set er monokultur af bredbladet dunhammer.

Området er i dag pga. årlige oversvømmelser potentielt leve- eller ynglested for padder, men der er stor sandsynlighed for at de fugtigste områder vil udtørre før paddeyngel færdigudvikles og samtidig må det forventes, at området med tiden vil vokse mere eller mindre til, formodentlig med pilekrat. Området ligger desuden i nær tilknytning til et skovområde, hvor der tidligere er registreret løvfrø (2007), og hvor der også i dag ifølge nabo er tilknyttet padder. Indenfor det lave vandlidende område inklusive skoven har der jf. ældre kort tidligere været flere småsøer, som i dag delvist er væk og erstattet af et oversvømmelsesområde, som er markeret som søer på grundkortet.

1901-1971

Basiskort i dag.

En etablering/genetablering af en sø vil medføre en større variation i fugtighedsforholdene i området og dermed byde på en forøgelse af områdets tilgængelige habitater og dermed biodiversiteten, både i forhold til plante- og dyreliv.

Eng/mosearealet har et areal på ca. 3500 m² og påvirkningen ved at lave en mindre sø på ca. 300 m² udgør en beskeden andel (under 10%) af engens/mosens areal. Også på baggrund af størrelsesforholdet anses ændringen af engens tilstand at være minimal og uden negativ betydning.

Samlet vurderer Sønderborg kommune, at der kan dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3 til anlæggelse af en mindre sø på eng/mosearealet fordi:

- Naturtilstanden på det ansøgte areal er begrænset med opvækst af almindelige arter og uden forekomst af sjældne og mere værdifulde arter.
- En mindre andel (under 10%) af engens areal vil blive ændret
- En sø i tilknytning til det ekstensivt dyrkede eng/moseareal vil være et egnet levested for flere paddearter, herunder også bilag IV arter som løvfrø samt rødlistede arter.
- En sø i området vil sikre imod at paddeyngel dør pga. tidlig udtørring.
- Søen vil kunne medføre at engområdet får en højere biodiversitet (både målt på antallet af arter i området, men også antal individer af f.eks. padder) og dermed større naturværdi.

Natura 2000

Der er ca. 4 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område - Habitatområde nr. 263 "Sønderskoven og Lambjerg Indtægt". Nedenfor er udpegningsgrundlaget med naturtyper og arter vist for området.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 263		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Strandeng (1330)	Brunvandet sø (3160)
	Tidvis våd eng (6410)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Elle- og askeskov* (91E0)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlaget. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Lagune (1150) og Brunvandet sø (3160) er ikke tilstede i habitatområde 263. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

På baggrund af projektets karakter og afstand til habitatområdet vurderer kommunen, at projektet ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter forringer levevilkårene for de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget.

Bilag IV-arter efter EF's habitatdirektiv samt rødlistede arter.

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

I området indenfor 5 km grid er der registreringer af paddearterne: løvfrø, spidssnudet frø, markfirben, stor vandsalamander, butsnudet frø, lille vandsalamander, skrubtudse og strandtudse, hvoraf løvfrø, spidssnudet frø, markfirben, stor vandsalamander og strandtudse er omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Der findes en enkelt observation fra 2007 af løvfrø i tilknytning til skovarealet som projektet grænser op til (under 400 m øst for projektområdet). Inden for en radius på 1 km er der desuden gjort mindst 10 observationer af løvfrø i 2007, samt spidssnudet frø i 2011.

Den nye sø vil forbedre ynglemulighederne væsentligt for padder i området, herunder bilag IV arter som f.eks. løvfrø og rødlistede arter. Det vurderes at den nye sø ikke vil ødelægge eller beskadige plantearter eller yngle- eller rasteområder for dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV – eller rødlistede arter.

Lovgrundlag

Projektarealet ligger i landzone, og ansøgningen om at grave en sø kræver tilladelse efter bestemmelserne i planlovens § 35, stk.1.

Kun ejeren af matriklen, som søen skal etableres på og ejeren af nabomatriklen mod syd (hvor der ligger skov), er orienteret i sagen. Naboer er ikke hørt i sagen, da det er vurderet at nabohensyn er af underordnet betydning.

Planloven

Landzonebestemmelserne skal virke for gennemførelsen af Kommuneplan 2019-2031. Det ansøgte sø ligger på et areal, som er udpeget som et særligt værdifuldt landbrugsområde ifølge kommuneplanen retningslinje 1.6.1.:

Inddragelse af landbrugsjord skal begrænses mest muligt og fortrinsvis ske på arealer med begrænset betydning for jordbruget. Ved inddragelsen skal det tilstræbes at bevare større, samlede jordbrugsområder. Sønderborg Kommune vurderer, at etablering af en sø på den ansøgte placering kan ske i samspil med udpegningen, da søen etableres i et lavtliggende areal i der ikke er i omdrift grundet meget våd jord.

Projektarealet er udpeget som økologisk forbindelse. Her siger retningslinjen at ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge skal bevares og om muligt forbedres. Samtidig grænser området op til naturområder og områder med naturinteresser. Her skal der tages afgørende hensyn til naturværdierne. Da projektet er et naturforbedrende tiltag vurderes det, at det ikke strider imod retningslinjerne.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Eng, mose og overdrevsarealer større end 2500 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Søer større end 100 m² inklusive bredzonevegetation og søer som ligger i forbindelse med anden beskyttet

natur, er ligeledes beskyttede. Det betyder, at arealet er beskyttet mod tilstandsændringer og det må ikke gødskes eller sprøjtes. Ændring af tilstanden kræver en dispensation. Der kan i særlige tilfælde gives dispensation, jf. lovens § 65 stk. 2.

Øvrige forhold

- Hvis der under jordarbejdet konstateres en forurening af jorden, skal Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur underrettes på tlf. 88 72 40 84 eller e-mail vand-natur@sonderborg.dk.
- Hvis du støder på arkæologiske levn under gravearbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev i henhold til museumslovens § 27 straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet.
- Kommunen gør opmærksom på, at drænledninger, der afvander andres ejendom, ikke må afbrydes uden tilladelse efter vandløbsloven. Eventuelle skader skal udbedres straks for ejers regning, så afvandingen ikke forringes. Hvis ejerne ønsker at omlægge eventuelle dræn, må dette ikke ske uden tilladelse fra kommunen.

Høring

Da der er stillet vilkår til afgørelsen er et udkast af afgørelsen været i høring hos ansøger. Ansøger har bemærket, at det er problematisk at anvende ældre data for padderegistrering og havde ellers ingen bemærkninger til udkastet. Kommunen er enig i bemærkningen, som dog ikke vurderes at have nogen betydning for afgørelsen.

Ejer af nabomatrikel mod syd, (matr.nr. 105, Majbøl, Hørup) Carl K. Bladt, har også haft udkastet i høring. Han har ingen bemærkninger.

Klage

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse inden 4 uger fra offentliggørelsen til Miljø- og fødevareklagenævnet eller Planklagenævnet, jf. klagevejledning. Dispensationen/tilladelsen må først udnyttes, når klagefristen Danmarks Miljøportal IT Systemer (miljoeportal.dk) er udløbet.

Hvis du ikke umiddelbart efter klageperiodens udløb har modtaget besked fra Sønderborg Kommune om, at der er klaget over afgørelsen, kan dispensationen udnyttes.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Erik Tveskov
Ekstern konsulent
Sønderborg Kommune

Birgitte Myrtue
Natursagsbehandler
Sønderborg Kommune
Telefon 27905517

Vedlagt:

Bilag:

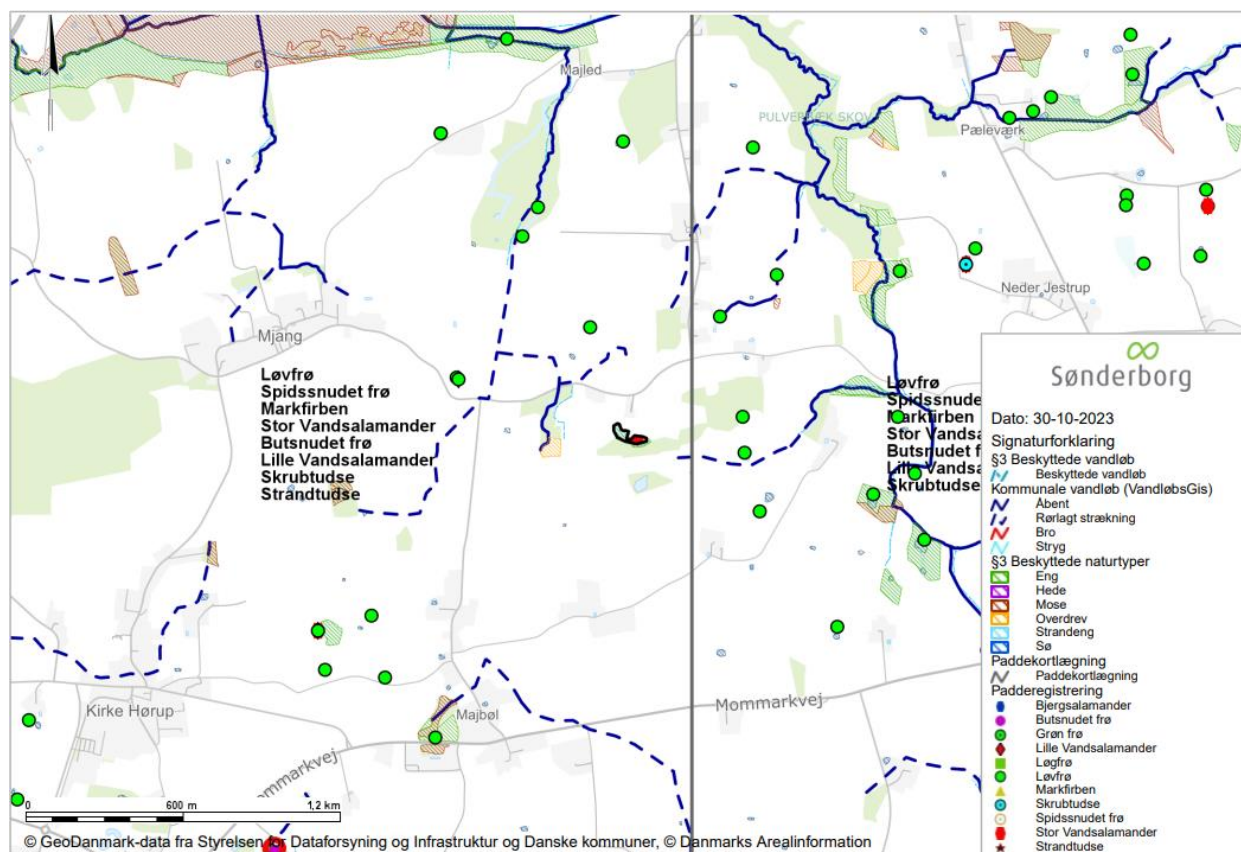
1. Oversigtskort med søens beliggenhed ved Mjanghøj. Kommunale vandløb, § 3 beskyttet natur og padderegistreringer er vist.
2. Luftfoto 2022 af projektområdet med søen indtegnet.
3. Klagevejledning

Kopi af denne afgørelse er sendt til Jens Lei, Ballebrovej 17, 6400 Sønderborg, ejer af matr.nr. 233 Blans, Ullerup.

Kopi til klageberettigede:

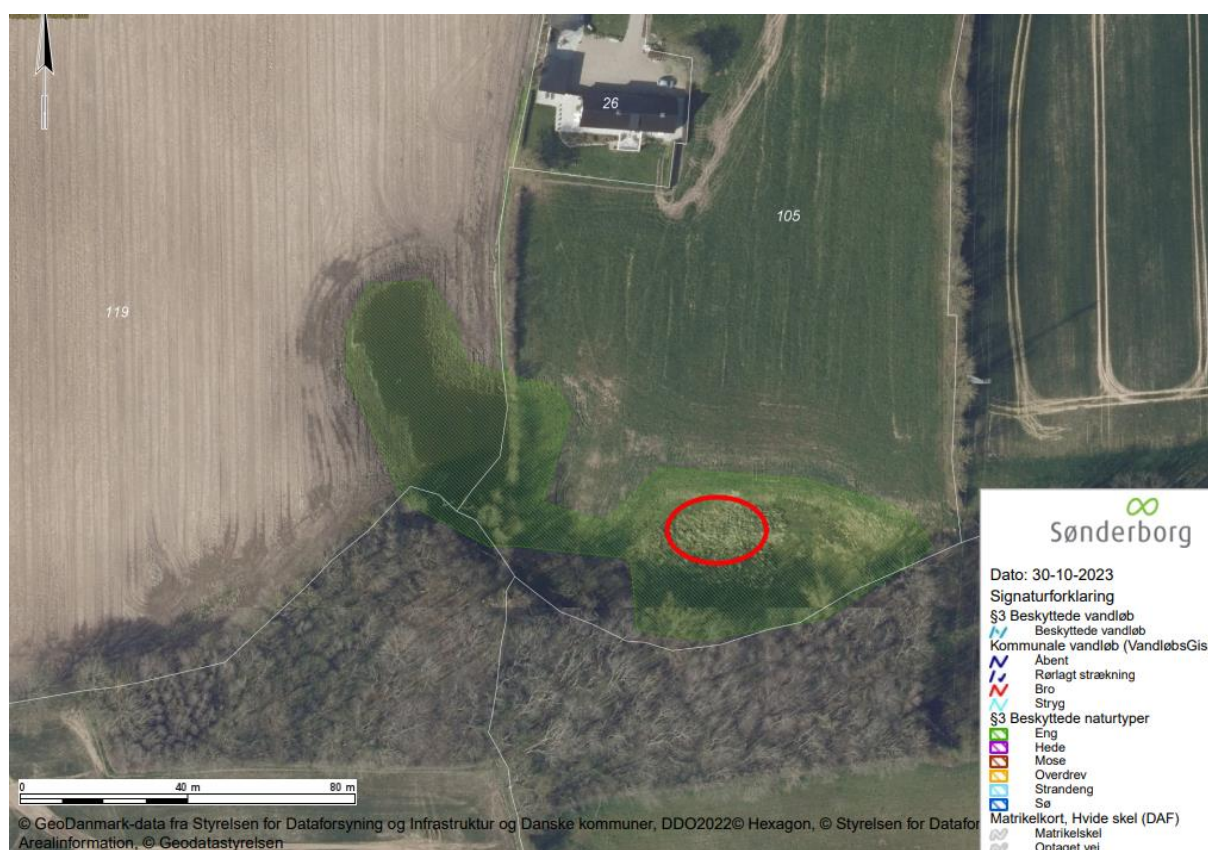
Miljøstyrelsen	Dansk Ornitologisk Forening
Dansk botanisk forening	Dansk Ornitologisk Forening
Dansk forening for rosport	Friluftsrådet, lokal
Dansk Fritidsfiskerforbund	LandboSyd, Åbenrå
Dansk Kano- og Kajakforbund	Landwirtschaftlicher Hauptverein
Dansk sportsfiskerforbund	Sønderjysk Landboforening
Danmarks naturfredningsforening	Sønderjysk Familielandbrug
	Museum Sønderjylland

Bilag 1. Arealets beliggenhed. Beskyttet natur, offentlige vandløb og padderegistreringer er vist.

Søens beliggenhed er angivet med rødt i området, som er angivet med sort streg.

Bilag 2. Luftfoto 2022 af projektområdet med søen indtegnet. Det offentlige rørlagte vandløb er også vist.

Skitse af søen er markeret med rød signatur. Beskyttet signatur er angivet med sort signatur.

Bilag 3. Klagevejledning planloven og naturbeskyttelsesloven

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentliggjort på kommunes hjemmeside.

Afgørelser efter § 35, stk. 1, i planloven kan påklages til Planklagenævnet efter reglerne i planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Dispensation i henhold til § 65, i lov om naturbeskyttelse kan påklages til Miljø-og Fødevareklagenævnet efter reglerne i kap. 12 - §§ 78-88.

Klageberettigede er alle med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er også landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen som formål. Disse foreninger og organisationer kan klage på betingelse af

1. at foreningen eller organisationen har vedtægter og love, som dokumenterer dens formål, og
2. at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Du klager skriftligt via Klageportalen, som du finder et link til på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Klagenævnene opkræver et gebyr for behandling af klagen. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og på 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage skal være indtastet i Klageportalen senest 4 uger efter du har modtaget afgørelsen og senest kl. 23.59 den dag klagefristen udløber.

Gebyret bliver tilbagebetalt hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Gebyret bliver dog ikke tilbagebetalt, hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse, som følge af den tid, der er medgået til klagenævnets sagsbehandlingstid.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal i følge planlovens § 62 stk. 1, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Hvis du vil indbringe denne afgørelse for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra du har modtaget afgørelsen.